

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל תיאום ובקרה
האגף לחינוך מבוגרים

מבחן לסיום אולפן א'

חלק א' – הבנת הנקרא

(סדרה 102 – גרסה ב')
אפריל 2009

משך הזמן לחלק א : שעה ורבע

אין להשתמש בחומרי עזר

פרטים אישיים:

שם משפחה: _____ שם פרטי: _____

מספר זהות: _____

שם האולפן: _____ שם המורה : _____

מקום האולפן (שם העיר, הקיבוץ וכו'): _____

בהצלחה!

הציון : _____

כל הזכויות שמורות

ירושלים – תשס"ט

'מגילת העצמאות' של מדינת ישראל

ביום שישי, ה' באייר תש"ח (14/5/1948) הכריז (הודיע) דוד בן גוריון על הקמת מדינת-ישראל החדשה אחרי 2000 שנים של גלות בלי מדינה עצמאית זאת הסיבה שבטקס הוא קרא בהתרגשות את 'מגילת העצמאות'.

ב'מגילת העצמאות' יש 4 חלקים: והיא מסמך חשוב עד היום. המגילה מתחילה בסיפור ההיסטוריה של העם היהודי, ובקשר החזק שלו לארץ ישראל. החלק השני של 'מגילת העצמאות' הוא ההכרזה על הקמת המדינה ועל השם שלה – 'מדינת ישראל'. בחלק השלישי כתובים העקרונות (הפְּרִינְצִיפִים) הבסיסיים של המדינה, לדוגמה: "מדינת ישראל תהיה פתוחה לעלייה יהודית...", "מדינת ישראל תבטיח (תיתן) חופש דת...חינוך ותרבות לכל האזרחים" ועוד. החלק האחרון של המגילה מספר על הרצון של העם בישראל לחיות בשלום עם השכנים הערביים. במגילה גם פונים ליהודים בכל העולם, וקוראים להם לעלות לישראל ולעזור לבנות את הארץ.

כבר באותו יום שישי, הודיע נשיא ארצות-הברית, הארי טרומן, שארצות-הברית מכירה במדינת ישראל (מסכימה להקמת המדינה). אחרי יומיים הכירה במדינה החדשה גם ברית-המועצות (רוסיה), ואחריה עוד 55 מדינות.

כשנה אחר-כך התקבלה ישראל לאירגון האו"ם (U.N). מאז ועד היום נמצא דגל ישראל על בניין האו"ם בניו-יורק בין הדגלים של כל המדינות החברות באירגון.

תרגיל: ענו על השאלות לפי הקטע:

- מה קרה ביום ה' באייר תש"ח?
א. _____
ב. _____
- בשורה 2 כתוב: "הוא קרא בהתרגשות את 'מגילת העצמאות'"
א. מדוע הוא התרגש?

- ב. מדוע 'מגילת העצמאות' היא מסמך חשוב עד היום?

- בשורה 13 כתוב: "מאז ועד היום נמצא דגל ישראל על בניין האו"ם..."
א. ממתאי?

- ב. מי היו המדינות הראשונות שהכירו במדינת ישראל?

חומוס – המאכל הישראלי

החומוס הוא מאכל אהוב על הישראלים, והוא מרכיב מרכזי בתפריט הישראלי. בישראל אוכלים חומוס עם ביצה, עם בשר וגם עם פטריות. אוכלים את החומוס קר או חם, עושים ממנו כדורי-פלאפל, ומגישים אותו בארוחות חגיגיות, ארוחות משפחתיות, במסעדות ובאירועים. הישראלים טוענים שאכילת חומוס משפרת את ההרגשה, מרגיעה, ואפילו גורמת לאושר.

לאחרונה בדקו חוקרים ישראלים מהו 'סוד' החומוס. צוות החוקרים כלל ארכיאולוג, מומחה לגנטיקה, בוטניקאי ותזונאי. החוקרים גילו, כי כבר לפני אלפי שנים בחרו אנשים לגדל סוג מיוחד של חומוס טבעי. התברר, כי בחומוס המסוים הזה יש כמות גדולה ביותר של חומר מיוחד הגורם להרגשה טובה: הרגשת רוגע ואושר.

מסתבר שהחקלאים בזמן העתיק בחרו לגדל את הסוג המיוחד של החומוס בלי להבין את התהליך הכימי והביולוגי שגורם לשיפור ההרגשה כאשר אוכלים אכילת החומוס. הם ידעו לבחור את המזון הזה באופן אינטואיטיבי, כפי שבעלי-חיים יודעים ומרגישים מה הם צריכים לאכול. התגלית הזו הפתיעה את החוקרים, מכיוון שעד עכשיו חשבו שהבחירה לגדל גידולים מסוימים הייתה רק בהתאם לתנאי האקלים, לגודל שלהם ולכך שהם זמינים בטבע.

בראיון עם בעלי מסעדות אמרו כמה מהם: "התכונות המיוחדות של החומוס ידועות. אילו החומוס לא היה גורם להרגשה טובה, אי אפשר היה להסביר את התורים הארוכים מחוץ למסעדה."

תרגיל: ענו על השאלות לפי הקטע:

1. בשורה 1 כתוב: "החומוס הוא מאכל אהוב על הישראלים". (3 נק')

א. איך לומדים זאת מהקטע?

*

*

ב. מדוע החומוס אהוב על הישראלים?

2. בשורה 5 כתוב: "... בדקו חוקרים ישראלים מהו 'סוד' החומוס". (5 נק')

א. מה גילו החוקרים?

*

*

*

ב. מדוע הם הופתעו מהמצאים?

3. האם לדעתכם, תגדל אכילת החומוס לאחר פרסום המחקר? – הסבירו. (2 נק')

מלח

המלח הוא חומר פשוט, זמין וזול. הוא משמש בעיקר לתיבול מזון, אבל למעשה הוא חומר חיוני (חשוב ביותר) לקיום החי והצומח, ולכן הוא נקרא 'הזהב הלבן'. בתרבויות רבות המלח הוא סמל להסתפקות במועט: 'פת (לחם) במלח' היא המינימום ההכרחי לקיום האדם.

כל בני-האדם, בעלי-החיים והצמחים זקוקים למלח, אך הכמויות והמינון משתנים בהתאם לתנאי האקלים, לרמת הפעילות הגופנית ולמצב הבריאות. אנשים החיים במקומות חמים במיוחד או אנשים העוסקים בעבודה פיזית ובספורט, זקוקים לכמות גדולה יותר של מלח, משום שגופם מאבד מלחים בתהליך ההזעה. גם צמחונים וטבעונים זקוקים לתוספת מלח, מכיוון שמזון מן הצומח מכיל כמות קטנה של מלח בהשוואה למזון מן החי. לעומת זאת, לאנשים הסובלים מיתר לחץ-דם או מבעיות של חילוף נוזלים מומלץ לשמור על דיאטה דלת-מלח (מעט מלח). לא ברור, מהי כמות המלח היומית שאדם זקוק לה, אך מוסכם על הרופאים והחוקרים, שרצוי לא להגזים באכילת מלח.

כבר אלפי שנים משתמשים במלח בחקלאות ובתעשייה בכל רחבי העולם, לדוגמה: בתהליך הייצור של סבון וזכוכית. לפני שהתחילו לְשַׁמֵּר מוצרי מזון באמצעות הקפאה או וַאֲקוּם הדרך המקובלת ביותר לשימור מזון הייתה על-ידי מלח, לפיכך בתרבויות רבות מסמל המלח ניקיון וטוהר. המלח מְגִן על החומרים האורגניים מריקבון ומקלקול.

מפיקים (מוציאים) את המלח משני מקורות בטבע: מן האדמה ומן הים. באדמה נמצא המלח במקומות שהיה בהם ים קדום. הים נעלם, והמלח נשאר בין שכבות הקרקע. במקומות אלה הקימו מְכָרוֹת-מלח, ובהם מפיקים אותו בטכנולוגיה מיוחדת. מְמִי-הים מפיקים את המלח בתהליך פשוט: מזרימים את המים לבריכות פתוחות. המים מתאדים באופן טבעי, ולבסוף נשארים גושי מלח.

ההיסטוריה של ייצור מלח בארץ התחילה לפני כשמונים שנה. יוזמי המפעלים בארץ היו מרדכי סורדין וחברו ישראל קסל. הם הצליחו להשיג רישיון מהממשלה הבריטית כדי להפיק מלח מְמִי-הים בעתלית. בשנים הראשונות נאספו רק כ- 2,000 טון מלח בשנה, והועסקו במפעל למעלה מ- 500 איש. היום הצטמצם הצורך בידיים עובדות בגלל מיפון (אוטומציה), ולכן מועסקים במפעל כ- 45 איש בסך-הכול. המפעל מייצר כ- 16,000 טון מלח בשנה, והוא חלק מ'חברת תעשיות מלח לישראל'. החברה מפעילה גם את המתקנים בקליה ובאילת, ומייצרת בסך-הכול כ- 200,000 טון מלח בשנה.

בעבר וגם בימינו המלח הוא סמל לְכָבוֹד ולהכנסת אורחים: במזרח התיכון, וגם ביוון העתיקה נהגו לכבד אורחים או לקבל את פני המלך בלחם ובמלח, כי המלח נשמר שנים רבות, אינו מתקלקל והוא סמל לברית-עולם (חוזה לעולם). גם כאשר מבקרים בארץ אורחים חשובים כמו נשיאים או ראשי ממשלה, מקבלים את פניהם בלחם ובמלח.

תרגיל: ענו על השאלות לפי הקטע:

1. בשורה 1 כתוב: "המלח... הוא חומר חיוני לקיום החי והצומח". (4 נק')

א. מיהם האנשים הזקוקים במיוחד למלח?

*

*

ב. אילו שימושים יש למלח?

*

*

(6 נק')

2. מלאו את הטבלה:

הסיבה	מה מסמל המלח בתרבויות השונות?
<hr/> <hr/>	1. <hr/> <hr/>
<hr/> <hr/>	2. <hr/> <hr/>
<hr/> <hr/>	3. <hr/>

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל תיאום ובקרה
האגף לחינוך מבוגרים

מבחן לסיום אולפן א'

חלק ב' – לשון וכתובה

(סדרה 102 – גרסה ב')

אפריל 2009

משך הזמן לחלק ב': שעה ורבע

אין להשתמש בחומרי עזר

פרטים אישיים:

שם משפחה: _____

שם פרטי: _____

מס' ת.ז.: _____

בהצלחה!

כל הזכויות שמורות

ירושלים – תשס"ט

חלק 2: לשון (40 נקודות בסה"כ)

השלימו את המשפטים:

סעיף ב': (15 נקודות בסה"כ)

(1) משה הוא מהנדס ותיק בעל-ניסיון של 20 שנים. (4 נק')

כתבו ברבים: משה ויוסף הם _____

(2) דנה מפרסמת מודעה בעיתון, המודעה מופיעה במדור 'דרושים'. (4 נק')

כתבו בעבר: _____

(3) תלמידי הכיתה נפרדו מהמורה בסוף הקורס, והיא איחלה להם הצלחה. (4 נק')

כתבו בעתיד: _____

(4) השלימו את המשפט מתוך רשימת המילים למטה.

_____, אין צורך לדחות _____ מועד המבחן, אבל ההחלטה

הסופית תלויה _____ מנהל בית הספר. (3 נק')

ש..., לדעתי, ל..., את, במשך, ב..., אלא

סעיף ג': (15 נקודות בסה"כ)

(5) שיריו של המשורר הצעיר פורסמו בכתב-העת הספרותי. (4 נק')

כתבו ברבים: _____

(6) אילו היית מקבל טיפול רפואי בזמן, היית מרגיש טוב יותר. (4 נק')

_____ אם

7) השלימו את המשפט מתוך רשימת המילים למטה.

עולים רבים מצליחים להיקלט בארץ _____ לסיוע של משרד הקליטה.

_____ יש _____ עולים שזקוקים לעזרה נוספת. (3 נק')

בעקבות, עדיין, למרות ה, הודות, למרות זאת, לפיכך, כשם ש,

8) **סביל** (פסיבי): פסטיבל היין בראשון לציון נפתח בטקס חגיגי על-ידי ראש העירייה. טקס הפתיחה

שודר בטלוויזיה הישראלית. (4 נק')

כתבו ב**פעיל** (אקטיבי): ראש העירייה _____ פסטיבל היין בראשון לציון בטקס

חגיגי. _____ טקס הפתיחה בטלוויזיה הישראלית.

סעיף ד': (10 נק' בסה"כ)

9) הרחיבו את המשפט. (4 נק')

השתמשו ב**בשתיים** מתוך ארבע מילות הקישור והחיבור.

טיסות 'אל על' לתורכיה בוטלו...

על אף, עקב, לפיכך, לעומת זאת

_____ א.

_____ ב.

10) **סביל** (פסיבי): התוכניות להרחבת השכונה החדשה ישונו כנראה. ההצעות לשינוי הוגשו על-ידי

מהנדס העירייה. במועצת העיר יוחלט, אם לקבל אותן. (6 נק')

כתבו ב**פעיל** (אקטיבי): _____

חלק 3: כתיבה (30 נק' בסה"כ)

1) אתם רוצים להזמין את השכנים שלכם למסיבת יום העצמאות בביתכם.
כתבו להם הזמנה.

(10 נק' סה"כ)

_____ / _____ / _____

_____ , _____
